GAZETA

Wielkiego Xięstwa

POZNAŃSKIEGO.

Nakładem Drukarni Nadwornéj W. Dekera i Spółki. — Redaktor: A. Wannowski.

№ 119. W Piątek dnia 22. Maja. 1840.

Wiadomości zagraniczne.

Francya.

Z Paryża, dnia 13. Maja.

Wyjąwszy tylko kilka dzienników ostateeznych stronnictw, wszystkie inne organa z rzadką jednomyślnością radość swoję i szczególne zadowolenie z postanowienia rządu, dotyczącego się przewiezienia zwłok Napoleona do Francyi wynurzają. Konstytucyonista donosi, że Generałowie Bertrand, Gourgaud i Petit, oraz Pan Lascases, Xięciu Joinville do St. Heleny towarzyszyć będą. J. K. W. w ciągu miesiąca tego do Tulonu się uda, aby się na pokładzie „belle poule« zaambarkować. Słychać, że rząd angielski osobnego mianować będzie kommissarza, który przy wydaniu zwłok Cesarskich obecny będzie.

Spodziewają się, że uroczystość pogrzebu Napoleona mnóstwo obcych do Paryża zwabi. Członkowie poselstwa amerykańskiego niewątpią o tém, że Stany Zjednoczone wielką deputacyą do Francyi wyprawią, aby uroczystość tę obecnością swą uświetniła.

Salony Prezesa Rady ministeryalnéj wczoraj wieczorem pełne były oficerów, którzy pod Napoleonem służyli i Panu Thiersowi dzięki swe składali. Między tymi byli Marszałkowie Gérard i Clauzel, Generałowie Excellmans, Subervic, Fabvier, Castellane i Anatole Montesquieu.

W Monitorze paryzk. czytamy: „Zdaje się rzeczą pewną, że u księdza Cyrylla w Montpellier bardzo ważne znaleziono papiery, które jawnie dowodzą, jaki czynny on miał udział w ostatnich zabiegach Karolistów. Papiery te, jak powiadają, do Paryża odesłano, a księdza Cyrilla do miejsca jakiego w północnéj Francyi sprowadzą, którego dotychczas niewymieniono. Własnoręczne pismo Don Carlosa z Bourges, które między zabranemi papierami się znalazło, księdzu Cyrillowi zwrócono. W piśmie tém zapewnia Don Carlos dawnie szego doradzcę swego, że go pod względem obwinień, jakie mu z powodu postępowania jego w Nawarze czyniono, za zupełnie usprawiedliwionego poczytuje. Jak wiadomo, zarzucali Karoliści księdzu temu, że on to mianowanie Maroty na naczelnego wodza spowodował i aż do okropnych wypadków w Estelli wspólnie z nim działał. W planie, podówczas ułożonym i dotąd jeszcze przez Prałata tego popieranym, idzie podobno o układy między obydwoma stronnictwami i o zamęście Królowéj Izabelli z synem Don Carlosa. Gdyby plan ten przyszedł do skutku, ksiądz Cyrillus byłby istotnym Rejentem Hiszpanii. Pomysły te mają pewną

styczność z ostatniemi kuszeniami w Nawarze, a Generał Elio urzeczywistnieniem ich gorliwie się zajmował.

Wczoraj wieczorem krążyły bardzo niepokojące wieści o stanie armii afrykańskiéj. Głoszono, że była zniewolona do cofnięcia się i że Xiążę Orleański ciężko raniony. Następująca telegraficzna depesza z Algieru z dnia 7. Ma a przynajmniéj ostatniéj części tych pogłosek niepotwierdza. Jest ona treści następującéj: »Armia stoi ciągle pod Muzają. Niema żadnych albo bardzo mało chorych. Xiążęta są zdrowi.« — Stanowisko pod Muzają dowodzi istotnie wstecznego ruchu. Dziennik Sporów tak to tłumaczy, że Arabowie w przemagającéj liczbie w okolicach Algieru się ukazali, i że Kabaylowie Cherchelowi zagrażają. To było może powodem do zaprzestania tymczasowo działań zaczepnych; wszakże przerwa ta zapewne długo niepotrwa.

Commerce obejmuje następujący artykuł z Neapolu z dn. 4. Maja: »W ostatniém piśmie mojém donosiłem Panu, że ofiarowane przez gabinet francuski pośrednictwo Król z widocznym przyjął wstrętem. I teraz jeszcze zdaje się, że nie wszystkie trudności usunięte; bo chociaż poseł angielski związki swoje z rządem Neapolitańskim przywrócił i admirał angielski osady zabranych okrętów Neapolitańskich wolno puścił, nie chciał jednak dotychczas ani okrętów ani ładunków zwrócić, a to dowodzi, że kroki nieprzyjacielskie nie ustały. Cały świat temu się dziwi, że przyjęte przez rząd angielski pośrednictwo francyi ani na Panu Temple ani na admirale Stopford żadnego nie sprawiło wrażenia. Pan Temple protestuje przeciw przeniesieniu siedliska układów do Paryża. Twierdzi, że pytanie to tam musi być rozstrzygnięte, gdzie się wszczęło, t. j. w Neapolu. Czekamy tu z największą ciekawością przybycia Xięcia Montebello, bo otrzymane przez Pana Haussonville depesze z Paryża mają być tak łakoniczne, że młody dyplomatyk ten sensu ich odgadnąć nie może. — Dopis. W téj chwili zawija tu statek parowy francuski, na pokładzie którego jest Xiążę Montebello.«

Anglia.

Z Londynu, dnia 13. Maja.

Onegdajsza Morning-Post obejmuje artykuł, który podane w Sud de Marseille doniesienie o zajęciu Chiwy przez Rossyjan, jeżeli nie potwierdza, to za uzasadnione poczytuje. Powiada: Zajęcie Chiwy przez Rossyjan nadaje im w Azyi środkowéj wpływ przemagający. Każdy w zachodniéj części Indyi rezydujący władzca musi odtąd albo z nimi, albo z nami się łączyć i w tych rozległych krajach Anglia stoi teraz naprzeciw Rossyi. Niezawodną, że te 24,000 wojska z 72 działami, wyprawione do graniczącéj z morzem Kaspijskiém pustyni, ambicyi Rossyi służą, a nie garstkę powstańców skarcić mają. — Po pokonaniu Chana Chiwijskiego, armia Rossyjska do Bokhary udać się ma. Tu naturalnie rozpoczyna się walka o ustalenie panowania Rossyi, walka, którą przenikliwe oko Napoleona w Baktrianie rozpoczętą widziało. Walka ta wkrótce i stary i nowy świat zawichrzy.

Na posiedzeniu wczorajszém Izby wyższéj, Hr. Stanhope, złożywszy kilka petycyi przeciw dalszemu trwaniu handlu opium z Chinami, wniósł o podanie adresu N. Pani, w którym wynurzyć miano żal Izby z powodu przerwania przyjaznych stosunków między Anglią i Chinami, oraz oświadczyć, iż przerwa ta z uporu poddanych angielskich w prowadzeniu handlu tego powstała, nareszcie N. Panią upraszać, aby handlowi temu tamę położyć raczyła. — Mocyi téż Hrabi Stanhope nie przyjęto.

W seszłą sobotę odbyło się roczne zgromadzenie angielskiego i zagranicznego Towarzystwa wstrzemięźliwości. Biskup Norwichski przewodniczył mu. W mowie swojéj powiedział między innemi, że w Anglii jest 23 mil. mieszkańców, wypijających rocznie 35 miliony gallonów wódki. Chleb potrzebny do wyżywienia téj massy ludu wymaga nakładu 25 milionów funt. szterl., a podana ilość wódki 44 miliony. Ta ilość wódki napełniłaby rzekę 100 mil angielskich długą a 30 stóp szeroką i głęboką. Z przeczytanego przez Sekretarza sprawozdania okazuje się, że w ostatnim, z Styczniem kończącym się roku, jeszcze 30 mil. 868,562 gallony wódki opłaciły cło na krajowe użycie w Anglii i Szkocyi; w Anglii i Walii było 57,000 gospód i 47,000 szynkowni; 20,347 osób ujęto za opilstwo, a z 299,000 osób, pomieszczonych w szpitalach, wielka część dostała się tamże li tylko w skutek opilstwa. — Daléj wykazywało sprawozdanie, że w ostatnich czasach używanie napoi gorących mocno się zmniejszyło, lecz że natomiast w obwodach rękodzielnych wiele opium spotrzebowano.

Szwecya.

Z Sztokholmu pod dniem 27. Kwietnia donoszą: »Radzca stanu Fähreus jeszcze nie wstąpił do rady, któréj utworzenie w teraźniejszych okolicznościach co raz większéj doznaje przeszkody.« — Plan wydziału skarbowego do zregulowania pensyi dla dziewięciu referujących radzców Stanu, czyli jak ich zwykle zowią ministrów, odrzuciły wszy-

stkie Stany Królestwa z wielą ostremi uwagami, pomiędzy któremi uwagi hr. Anckarswärd ze stanu szlachty, tudzież pana Petre ze stanu mieszczan, przykremi przymówkami, wymierzonémi przeciw osobom dotychczasowego rządu, najszczególniéj się odznaczają. Hrabia Anckarswärd zrobił uwagę, by przynajmniéj jednego rozsądnego włościanina do królewskiéj rady Stanu przyjęto, aby i ten stan miał w niéj swojego reprezentanta. Pan Petre obliczył, że, gdyby zaproponowaną pensyję uchwalono, natenczasby każdy za udanie się do Izby obradnéj nagrody 125 talarów pobierał. Zresztą pan Petre wniósł, aby Stany przed zapadnięciem uchwały pod względem wyznaczenia pensyi, domagały się wprzódy od rządu zupełnego planu organizacyi różnych departamentów państwa, by gremium urzędników nie nazbyt powiększano. Wiadomo, iż Król oświadczył, że potąd nowéj organizacyi rady Stanu, swojego ostatecznego potwierdzenia nie nada, pokąd Stany dla nowych urzędników przyzwoitéj pensyi nie wyznaczą. Gdy więc zdanie wydziału skarbowego udrzucono, i z tego powodu zajść muszą w wydziale nowe obrady, dla tego jeszcze długo potrwa, nim ten przedmiot załatwionym zostanie.

Niderlandy.

Z Hagi, dnia 13. Maja.

Ze strony rządu dzisiaj w Izbie oświadczono, że aby zadość uczynić powszechnym życzeniom, N. Pan zezwolić raczył, aby główne pytanie dotyczące odpowiedzialności ministrów przyjęte zostało do modyfikacyi prawa zasadniczego i że w tym przedmiocie Izbie projekt do prawa przedłożony zostanie. — Wyrok ten J. K. M. najżywszą sprawił radość.

Galicya

Ze Lwowa, dnia 14. Maja.

Jego Cesarzewiczowska Mość Arcyxiążę Franciszek Karol raczył przez tutejszo-krajowe prezydyjum, na znak wysokiéj łaski, przysłać Zakładowi naukowemu imienia Ossolińskich, ważne i kosztowne, wielu miedziorytami ozdobione dzieło: „Histoire général des cérémonies, moeurs et coutummes réligieuses de tous les peuples du monde, représentées en 243 figures dessinées de la main de Bernard Picard, avec explications historiques et curieuses par Msr. l'Abbé Banier de l'Académie Royale des Inscriptiones et Belles-Letres et par Msr. l'Abbé le Mascrier. Paris, chez Rollin fils. MDCCXXXXI.« siedm tomów in folio. Wspaniały ten dar droższym jeszcze nierównie czyni własnoręczny przed kartą tytułową tomu pierwszego położony napis: »Dedit Franciscus Carolus Archidux Austriae«. — Dowód ten, ze strony dostojnego Dawcy tak łaskawéj, a dla Zakładu tak pochlebnéj pamięci, obowiązując Zakład do najwyższéj wdzięczności, krzepi go miłą otuchą, że dzieło tylu usiłowań i ofiar ś. p. Ossolińskiego, które wiekopomnéj pamięci Cesarz Franciszek godném uznał Najwyższéj opieki Swojéj; znajdzie wzgląd i łaskę u dziedziców Jego cnót, sławy i potęgi. — Z końcem bieżącego miesiąca rozpoczną się kontrakty i spodziewamy się, iż takowe równie jak w przeszłym roku liczne będą. Odbywać się mają podobnie jak przedtém w pałacu hrabi Józefa Komoroskiego, c. k. szambelana, w salach, które Wydział Stanów krajowych zajmuje. Właściciel pałacu zezwolił w téj mierze na otworzenie ogrodu, w którym dla uprzyjemnienia gościom pobytu, jeden z naszych cukierników piękny buffet urządzi.

Serbia.

Cesarz Rossyjski raczył Xięcia Serbii przyjąć w poczet kawalerów cesarskiego orderu Swiętéj Anny pierwszéj klassy i przysłać mu ozdoby tegoż orderu, które konzul generalny JCMości, radzca i kawaler H. Baszczeńko w Belgradzie miał zaszczyt wręczyć Xięciu wraz z pismem cesarskiém.

W liście prywatnym z Semlina, w serbsko-peszteńskiéj Gazecie donoszą, że nadeszłe z Konstantynopola listy wspominają o wielkich uzbrojeniach Porty. Powodem do tych uzbrojeń ma być, jak powiadają, poróżnienie, które niedawno między angielskim konsulem generalnym a Ali Baszą zaszło. — W Serbii jest teraz wszędzie spokojność, a między Senatorami miłość i zgoda. — Major i burmistrz Semlina, p. Lazarewicz, który od dawna już w Serbii z drem. Janem Hadschitshh ustawy przeglądał, ukończywszy większą część przypadających nań ustaw, wstąpił temi dniami (w połowie kwietnia) do kwarantanny tutejszéj.

Rozmaite wiadomości.

Z Poznania. — Dziennik Urzędowy Król. Regencyi w Poznaniu z d. 19. Maja r. b. obejmuje między innemi doniesienie o nagrodach ku polepszeniu chowu koni; — obwieszczenie tyczące się tabel statystycznych, — względem zachowania się właścicieli owczarni, ich owczarzy i owczarków; — następujące doniesienie o chorobach bydlęcych: Po ustaniu ospicy owczéj w Koszkowie powiatu Śmremskiego, pomiędzy owcami w Bagrowie powiatu Średskiego i w Zaborowie powiatu Śremskiego, kordon wsi rzeczonych

został zniesiony; — doniesienie, że istnące w Szamotułach towarzystwo przyodziewania ubogich dzieci szkolnych zebrało w r. z. 22. tal. 24 sgr. 1 fen i otrzymało za te pieniądze przyodziewek 6 sierot obu wyznań; zakaz względem używania zepsutych stemplów; — i następujące kroniki osobiste: W. pułkownik Poniński na Wrześni, obrany deputowanym od Stanów powiatu Wrzesińskiego, został przez Król. Regencyją potwierdzony; — chirurg II. klassy Maurycy Grunwald osiadł w Poznaniu; — dotychczasowy supernumerarjusz cywilny Emil Byszyński mianowany sekretarzem powiatowym w Środzie; — praktyczny lekarz i chirurg Dr. Józef Jan Karol Zelasko w Owinskach został pod d. 23. Kwiet. r. b. jako akuszer approbowany; — w 1szym cwierćroczu r. b. zostali w obwodzie zarządowym Rejencji tutejszéj potwierdzeni: *A.* p l e b a n a m i: 1) kandydat urz. kaznodziejskiego Karol Fryderyk Buchholtz kaznodzieją ewangielickim w Kościanie; 2) kandydat urzędu kaznodziejskiego Fryderyk Specht 2gim kaznodzieją w Starém mieście Wschowie; kandydat urzędu kaznodziejskiego Franciszek Jakób Nebe kaznodzieją w Dobrzycy; 4) dotychczasowy kaznodzieja ewangielicki w Kręsku, Robert Rohrman, kaznodzieją w Hammerboruj. — *B.* N a u c z y c i e l a m i: 1) Walenty Szafrański nauczycielem w Solcu pow. Średskiego; 2) Ludwik Donig 1ym nauczycielem szkoły katolickiéj w Międzyrzeczu; 3) Antoni Perlitius nauczycielem w Chynowie pow. Odalanowskiego; 4) Karol Luziński nauczycielem w Slomowie pow. Obornickiego; 5) Ernest Knape 2gim nauczycielem miejskiéj szkoły elementarnéj Nr. 7. w Poznaniu; 6) Franciszek Jarosz nauczycielem w Opatowie pow. Ostrzeszowskiego; 7) Juliusz Brandes nauczycielem w Kotuszu pow. Kościańskiego; 8) Ferdynand Thienwiebel nauczycielem ewangielickiem i kantorem w Zbąszyniu pow. Międzyrzyckiego; 9) Serafin Wilsch 5tym nauczycielem szkoły miejskiéj w Pleszewie; 10) Alexander Ciastowski nauczycielem w Górce po Kościańskiego; — nadleśniczy Hrabia v. d. Schulenburg złożył administracyją leśną Koźmińską i otrzymał nadleśnictwo Liebenwerda w obwodzie Regencyi Merzeburskiéj, zaczem pierw rzeczona administracja poruczoną została od dnia 1. Maja r. b. P. Raschke, nadleśniczemu Xięcia Thurn i Taxis; — posiedziciel dóbr W. Bojanowski na Zakrzewie pod Rawiczem, powiatu Krobskiego, złożył urząd Dyrektora specjalnego (agenta) towarzystwa assekuracyi ruchomości przeciw pożarom w Schwedt.

OBWIESZCZENIE.

Dostawa świec dla biur Król. Naczelnego Prezydjum, Król. Regencji, Król. kasy głównéj i prowincjalnéj instytutów, w ilości około 3000 funt. rocznie, ma bydź od dnia 1. Października r. b. drogą entrepryzy uskutecznioną i najmniéj żądającemu na trzy lata wypuszczoną. Do licytacji wyznaczony termin na d z i e ń 1 3. S i e r p n i a r. b. zrana o godzinie 10éj w naszym lokalu urzędowym, i zapraszamy nań mających ochotę podjęcia się dostawy. Przyderzenie otrzyma najmniéj żądający zaraz po ukończeniu licytacji. Bliższe warunki każdego czasu przejrzeć można u naszego rendanta składu materjałów piśmiennych, supernumerarjusza Oschlitzkiego, w registraturze wydziału spraw wewnętrznych naszego kollegium.

Poznań, dnia 11. Maja 1840.

K r ó l e w s k o - P r u s k a R e g e n c j a.

Trawniki i ogrody w rozmaitych częściach terrytorium fortecznego, tudzież rybołostwo na staréj Warcie i mokrych dołach, mają za r. 1840 w zwyczajnym sposobie być wydzierzawione i zarazem kilka starych budynków, pewna ilość topoli i drzewek owocowych, prochownia z żelaznemi drzwiami, niektóre stare sprzęty i t. d. najwięcéj dającemu przedane. Termin tym końcem wyznaczony na d z i e ń 25. M a j a r. bież. zrana o godzinie 6 w podworzu budowlowém fortyfikacji, gdzie także bliższe warunki będą ogłoszonemi.

Poznań, dnia 16. Maja 1840.

K r ó l. D y r e k c j a b u d o w a n i a t w i e r d z y.

OBWIESZCZENIE,

t y c z ą c e s i ę t a r g u n a w e ł n ę w P o z n a n i u.

Tegoroczny w i o s e n n y t a r g na wełnę w dnich od 7. do 10. Czerwca odbędzie się.

Wny Radzca tajny handlowy Pan R o b e r t i w tym roku przejmie, w skutek doniesienia Generalnéj Dyrekcyi Banku, wszelkie ułatwienie obrotu pieniężnego; z naszéj zaś strony wszystko to będzie rozporządzoném, co nie tylko ma na celu ułatwienie handlowe, które z takiém zadowoleniem dotąd przyjęto, ale ile się da rozszerzone ono zostanie.

Poznań, dnia 16. Maja 1840.

M a g i s t r a t.
